

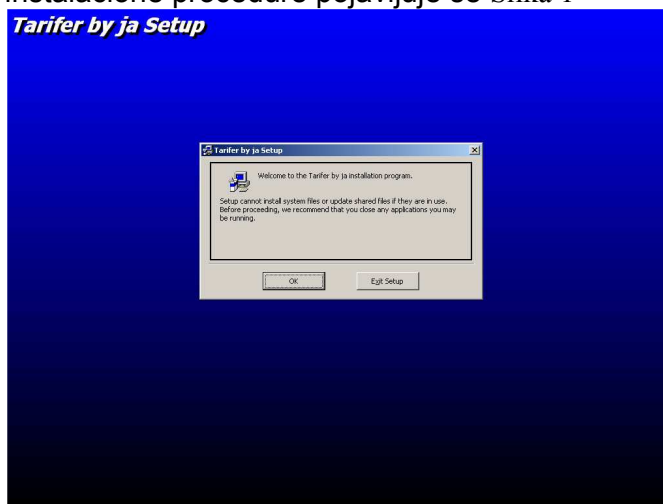
TARIFER

UPUTSTVO ZA INSTALACIJU

Računar mora ispuniti sledeće uslove

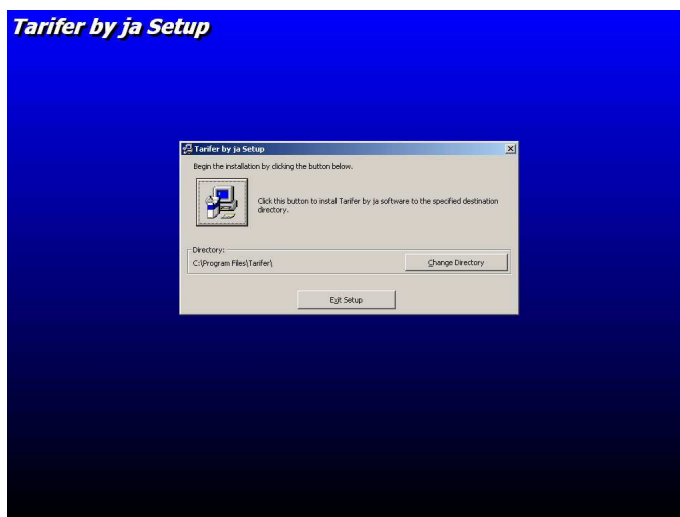
- 16 Mb slobodne RAM
- 10 Mb slobodnog prostora na HDD
- slobodan serijski port (RS232)
- instaliran operativni sistem Windows 98/Me/NT/2K/XP

Disk sa instalacijom programa postavite u drajv i nakon toga će se automatski startovati procedura za instaliranje. Ako se ne startuje automatski pokrenite je startovanjem fajla Setup.exe koji se nalazi u folderu SetupXP ili SETUP95_98_ME. Posle pokretanja instalacione procedure pojavljuje se Slika 1

Slika 1

Pritiskom na taster Ok se pojavljuje ekran na kome se bira odredište na koje se program instalira Slika 2

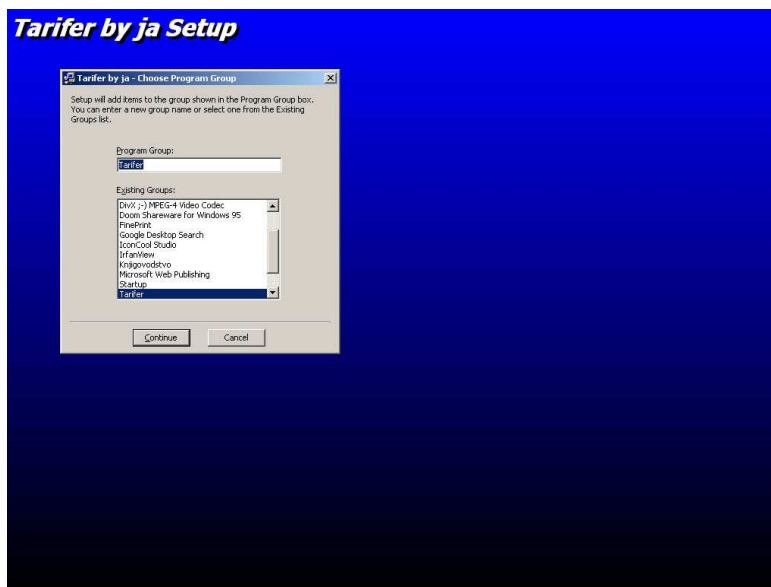

Slika 2

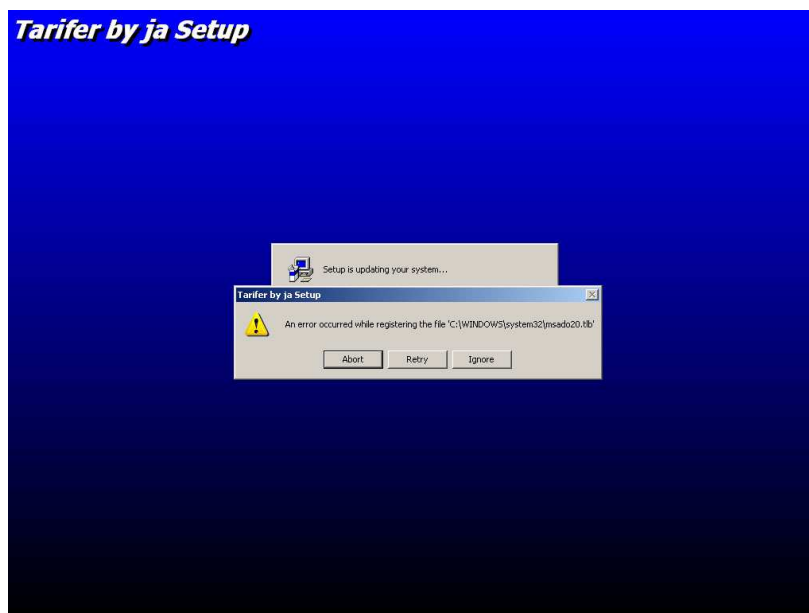
TARIFER

Potvrdom ponuđenog odredišta ili posle promene odredišta i potvrde pojavljuje se ekran u kome se određuje položaj prečice za startovanje programa sa START menija Slika 3

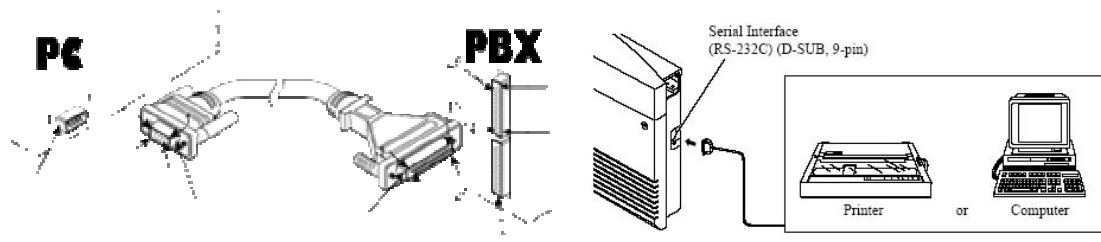
Slika 3

Pritiskom na taster Continue počinje kopiranje fajlova na odredišni Folder. Posle kopiranja fajlova se može pojaviti poruka sa greškom kao na sledećoj slici, da postoji greška prilikom registrovanja fajla msado20.tlb U ovakvom slučaju tu grešku treba ignorisati

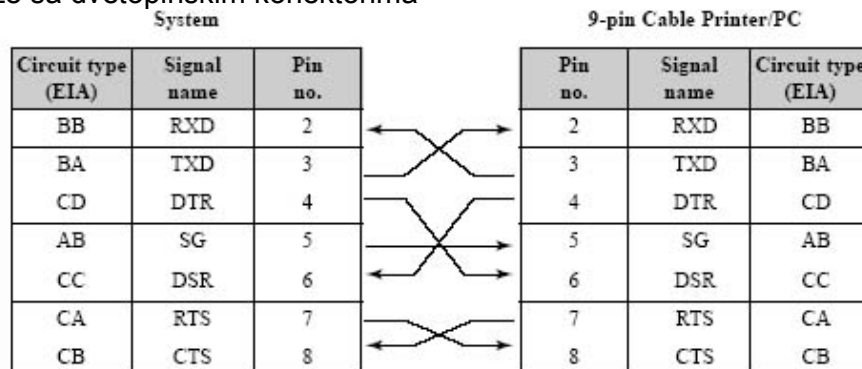

Slika 4

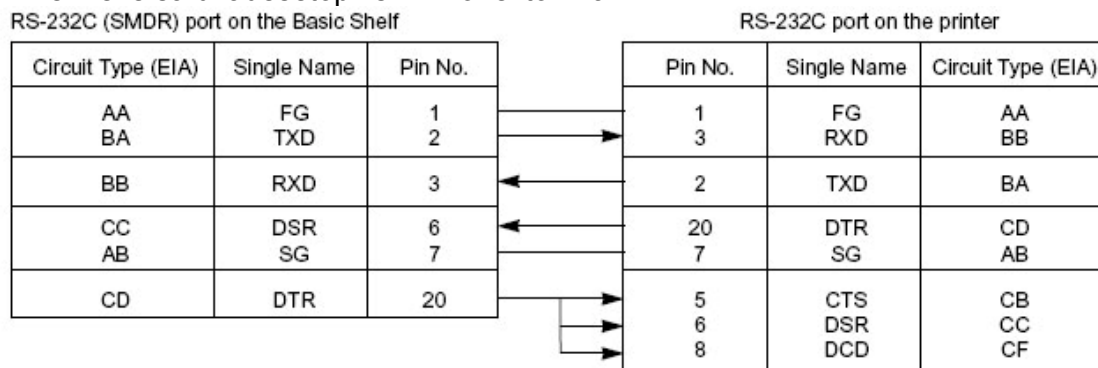
Nakon instalacije potrebno je povezati Telefonsku centralu(TC) sa računarom. Kabl za vezu TC sa računarom napraviti po šemi datoj u Uputstvu za TC ili prema slici.

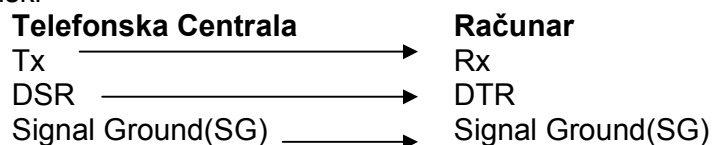
Primer veze sa dvetopinskim konektorima

Primer veze sa dvadesetopinskim konektorima

U slučajevima da na licu mesta nemate dovoljno provodnika da ostvarite veze kao na slikama, dovoljno je povezati samo tri linije i to bez obzira da li su konektori 9-pinski ili 25-pinski

Ovako napravljen kabl može biti dosta duži od specifikacija dužine za serijske kablove. Veza radi do dužina 20-30 m. U slučaju da je kabl koji koristite u opsegu

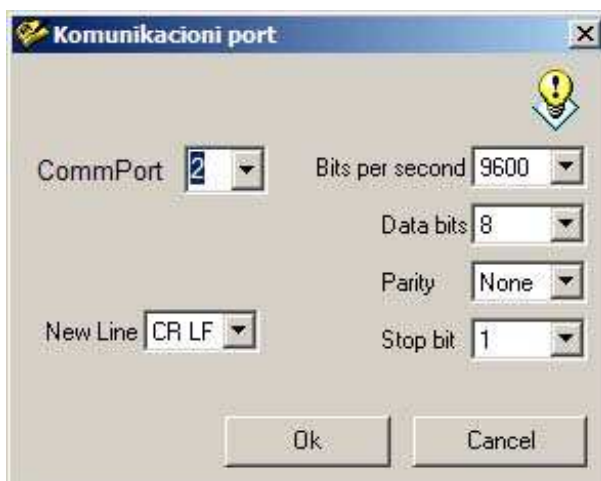
TARIFER

dozvoljene dužine za serijske kablove (kraći od dva metra), za brzinu komunikacije treba ostaviti maksimalnu dozvoljenu od strane TC (za većinu modela ona je 9600 bps). U slučaju veće dužine kabla od maksimalno dozvoljene specifikacijom dužine serijskog kabla potrebno je smanjivati brzinu komunikacije, i to tako da kada postignemo stabilno očitavanje podataka sa telefonske centrale, smanjimo brzinu komunikacije za još jednu stepenicu niže (margina sigurnosti).

Parametri serijske komunikacije potrebno je da budu istovetni sa strane TC i računara (Bits per second (9600 bps), Data bits (8), Parity (None), Stop bits (1))

Prilikom prvog startovanja programa potrebno je odabrati Serijski port preko koga se obavlja komunikacija sa TC (Options -> Data source). Naime računar u većini slučajeva poseduje dva serijska porta. Program će proveriti postojanje serijskih portova i u priloženom Combo boksu će ponuditi samo postojeće portove.

Napomena : Program ne detektuje zauzetost serijskih portova, tako da ako se odabere port koji je u upotrebi pojaviće se poruka o grešci da program ne može otvoriti odabrani port.

Slika 5

TC šalje podatke o obavljenim razgovorima u tekst obliku, pa je stoga potrebno definisati pozicije podataka u okviru teksta koji šalje TC.

Prilikom prvog startovanja programa u donjem levom uglu slike telefonistkinje u glavnoj formi će se pojaviti zupčanici (Slika 6). To je oznaka da je program u tzv dijagnostičkom modu, tj da će prilikom prijema prvog podatka o obavljenom razgovoru sa TC startovati potprogram kojim se određuju pozicije potrebnih podataka za knjiženje obavljenog razgovora. Ako se iz bilo kog razloga program ne startuje u tom dijagnostičkom modu, on se može pokrenuti tako što se držeći pritisnutim taster SHIFT desnim tasterom miša klikne u gornji levi ugao slike telefonistkinje (dok se ne pojave zupčanici).

Supervisor

Kucna centrala Options Izvestaj Stampanje racuna About

	Total	Tekuća smena
Kabina 1	2,418.00	0.00
Kabina 2	4,629.53	0.00
Kabina 3	0.00	0.00

1 Hotel "Aleksandar" Budva 0.00 ✓

2 16:53 0633333336 00:00'49 13 3,12 6.24 ✓

3 Hotel "Aleksandar" Budva 0.00 ✓

Utrojeno 111.794.91 Com2 9600.n.8.1

Slika 6

Posle prijem prvog podatka sa TC startovaće se forma sa slike (Slika 7)

Parametri centrale

Centrala

KX-TD616

Date Separator /

Date Format MM/dd/yy

Time Separator First

Second

16 KHz

☐ Da
☒ Ne
☐ Mixed

PTT Linije:

0

☐ 16 KHz
☒ Knjizi se

Primeni

Pozicije

	Od	Do
Datum	1	8
Vreme	10	16
Extension (Lokal)	19	21
CO (PTT linija)	24	25
Transfer (Conditin Code)	10	10
Birani broj	27	41
Impuls	67	71
Vreme trajanja razgovora	65	73
Ring		
Account Code	1	1

Podatak

6/
8/04
04:53PM
737
01
0633333336
00:00'49
00001.00
....

Pozicija Od-Do

1 -- 3
5 -- 8
10 -- 16
19 -- 21
23 -- 24
26 -- 35
47 -- 54
58 -- 65
69 -- 72

6/ 8/04 04:53PM 737 01 0633333336

00:00'49 00001.00 ....

Ok

Odustani

Slika 7

Najpre ćemo objasniti popunu polja u okviru *Pozicije*

Podaci ispod slike Merlina su pretpostavljeni odvojeni podaci i njihove pozicije. U dnu forme crvenom bojom ispisan je string koji se dobija od TC. U ovom slučaju je datum ispisan bez vodećih nula (6/ 8/04 umesto 06/08/04) zbog čega je program taj podatak podelio na dva dela. Da bi podatak o datumu sa telefonske centrale bio uspešno detektovan u polja za Datum treba upisati od 1 do 8. Takav slučaj se može desiti i sa vremenom (4:53PM umesto 04:53PM).

Napomena: Podaci u koloni Podatak ispod slike Merlina ne moraju biti ispisani istim redom kao i polja u okviru pozicije (to zavisi od TC, i redosled može biti različit u zavisnosti od vrste TC)

Sledeći podatak (737) je broj lokala i u poljima Od i Do u okviru Pozicije u redu Extension(Lokal) treba upisati 19 i 21 respektivno.

TARIFER

U zavisnost of vrste telefonske centrale ispred broja lokala može stajati i slovo npr na TC 616 broj lokala se piše E737, na TC KX-TD500 bi pisalo T10305. U tim slučajevima se slovo može izostaviti tako što se u polju Od upiše broj uvećan za jedan od broja koji je ponudio Merlin.

Sledeći podatak u primeru sa slike je PTT linija i u poljima Od i Do u okviru Pozicije u redu CO(PTT linija) treba upisati 23 i 24 respektivno

Birani broj može biti duži od broja u primeru (npr. kada se zove inostranstvo) pa zbog toga treba predvideti da on raste sa desne strane pa u odabranom primeru umesto da prihvatimo predlog od 26 do 35 u polja Birani broj treba upisati od 26 do 41.(Maksimalni broj karaktera za birani broj je 15).

Sledeći podatak je vreme trajanja razgovora pa u poljima Od i Do upisati 47 i 54.

Napomena: Na nekim TC se na kraju podatka o trajanju razgovora upisuje znak ' (apostrof) i Merlin će i taj znak uzeti u obzir pri proračunu pozicija. U tom slučaju u Polju Do upisati broj za jedan manji od broja koji je ponudio Merlin. Maksimalan broj karaktera za vreme trajanja razgovora je 8)

Sledeći podatak je podatak o utrošenim impulsima ukoliko Telefonska centrala poseduje PayTone karticu.

Ukoliko Telefonska centrala poseduje PayTone karticu potrebno je u podešavanjima na Telefonskoj centrali postaviti 1 za cenu impulsa, da bi u izveštajima dobijali broj impulsa (cenu podešavamo u programu i možemo je kasnije menjati). U primeru sa slike se podatak o ceni razgovora je prikazan kao broj sa vodećim nulama i dva decimalna mesta (broj decimalnih mesta se može promeniti u podešavanjima centrale). U ovom primeru u polja za Impuls treba upisati Od 58 Do 62 (decimalna mesta ne uzimamo u obzir). Važno Impulsi se mogu ispisati i bez vodećih nula (npr 1.00 umesto 00001.00) pa u tom slučaju treba predvideti da polje za impuls treba proširiti sa leve strane.

Poslednji red u podacima koje je Merlin detektovao su 4 tačke. Na tom mestu se upisuje Account Code ukoliko je ta opcija uključena u podešavanjima TC.

Na ovoj formi se nalazi i dijalog za odabir načina tarifiranja obavljenih razgovora. Razgovori se mogu tarifirati na osnovu vremena trajanja razgovora i podataka o trajanju impulsa, ili se mogu iskoristiti signali 16Khz dobijeni od provajdera. Može se tarifirati i kombinovano, neke linije autotarifiranjem a neke pomoću signala od 16Khz. U tom slučaju treba odabrati option dugme Mixed i odabrati linije na kome treba upotrebiti autotarifiranje i linije koje poseduju signal 16Khz. Ovde se mogu odabrati i linije koje je potrebno knjižiti a koje ne.

Polja Date separator i Date Format su popunjena podacima koji se odnose na Američki format datuma (koji je po defaultu uključen kod većine TC koje se prodaju kod nas). Ako vaša TC šalje drugačiji format datuma u tim poljima upisati odgovarajuće vrednosti.

Napomena: Forma sa slike se automatski učitava kada je program u dijagnostičkom modu (zupčanici Slika 1) i kada program na početku dobijenog stringa od TC dobije ispravan datum. Znači ako vaša centrala šalje podatak o datumu u formatu dd.MM.yyyy forma sa slike se neće učitati i ako program dobije podatak od TC (jer za njega dobijeni podatak ne sadrži validan datum). U tom slučaju treba manuelno startovati formu sa slike Options -> Centrala i u polje DateSeparator upisati .(tačku) a u polju DateFormat odabrati dd.MM.yyyy, snimiti promene i ponovo postaviti program u dijagnostički mod.